

Kirkemusikkonsulent på nordnorsk: En rapport om Tromsø-prosjektet

INNLEDNING

I tre år -fra 1998 til 2001- stod Nord-Hålogaland Bispedømme for et langsiktig prosjekt som fokuserer på utviklingen av miljøet og utdanningsmulighetene i nord-Norge. Dette ble strukturert som en annerledes kirkemusikkonsulent-tjeneste.

Selv om det var Bispedømmet som opprettet prosjektet, lå prioriteringene implisitt i kontorlokaliseringen på Kirkelig utdanningssenter i nord, i stedet for på Bispedømmekontoret. Dette hadde grunnleggende praktiske konsekvenser: utdanning og utvikling – ikke løpende betjening av bispedømmets behov – stod sentralt i den faglige fokuseringen.

Dette oppfattes nå som en riktig prioritering. Ved ikke å være en synlig del av den bispedømmelige hverdag har nok noen ønskelige aspekter ved kirkemusikkonsulenttjenesten gått tapt – spesielt den tverrfaglige interaksjonen i staben på Bispedømmekontoret. Når Bispedømmet imidlertid skulle investere tilsammen 1,5 årsverk i et langsiktig arbeid innen nordnorsk kirkemusikk, var det viktigst å begynne "på bunnen" ved å prioritere rekruttering og utdanning fremfor å fange opp de daglige problemstillinger.

Det daglige og kortsiktige behovet ble likevel ivaretatt, henholdsvis ved en kontakt- og informasjonstjeneste, og ved å holde kortkurs mange steder i Bispedømmet. Denne "oppsøkende" tjeneste har hjulpet mange i deres arbeidssituasjon og har bidratt til økt interesse og rekruttering til kirkemusikk på lokalt plan.

DET KORTSIKTIGE BEHOV

Det oppfattes som viktig at en kirkemusikkonsulent er tilgjengelig til faste ukentlige tider, selv om arbeidsformen og begrensning i stillingsstørrelsen ellers motarbeider faste kontortider. Dette ble løst ved en fast ukentlig "kontaktdag" der kirkemusikerne og andre kunne ta kontakt med tjenesten via telefon, telefax, epost eller vanlig post. Det var påfallende at svært mange av de ca. 150 henvendelser gjaldt arbeidsforhold, mistriivsel og konflikter; langt færre tok utgangspunkt i fagspørsmål. Det var også påfallende at "kundegruppen" i like stor grad bestod av prester og kirkeverger som av kirkemusikere. Ofte ble ikke problemstillinger fanget opp i tiden fordi ansatte ikke hadde tenkt å ta kontakt. Kirkemusikkonsulentkonseptet er så lite innarbeidet i Den norske Kirke at tjenesten i stor grad måtte være "oppsøkende".

BISPEVISITAS

Noen savnet en "normal kirkemusikkonsulent" som f.eks. kunne følge med i Bispevisitas. Dette ville vært både en verdifull utvidelse av visitasene og en god profilering av kirkemusikkens rolle i det kirkelige arbeidet, samt et godt kontaktskape tiltak. At dette ikke var mulig, av tidsmessige og administrative grunner, oppleves som en negativ side ved prosjektets gjennomføring.

REKRUTTERING OG UTDANNING

Arbeid innen rekruttering og utdanning representerte på mange måter "kjernearbeidet" i prosjektet. Aspekter ved dette arbeidet ble beskrevet i en tidligere artikkel, "Noen refleksjoner over rekruttering og utdanning til kirkemusikkyrket" (NKM (februar 2001), 4-12). Tromsøprosjektet ved undertegnede ble særlig involvert i:

- planlegging og gjennomføring av kirkemusikkforydningen i Kirkelig utdanningssenter i nord årsstudie
- samarbeid med Høgskolen i Tromsø i planlegging og opprettelse av et 4-årig organiststudie
- planlegging sammen med andre institusjoner en kort eller "basis" utdanning i kirkemusikk,
- deltagelse i en rekke konferanser og møter på norsk og nordisk nivå
- arbeid for å forbedre rekruttering.

Sistnevnte innebærer bl.a. å under-

søke grunnen til den store avgangen fra kirkemusikkyrket, hvordan dette kan hindres, og hvordan vi kan øke den fremtidige rekrutteringen. Resultatene av dette arbeidet vil forhåpentlig vise seg over tid i form av økt rekruttering, mer relevant utdanning og nye impulser som kan gjøre kirkemusikernes arbeid mer tilfredsstillende.

NYE UTDANNINGS- MULIGHETER

Utdanningssituasjonen i nord gir nå muligheter som for fem år siden ville vært utenkelig. De to store aktørene — Kirkelig utdanningssenter i nord (KUN) og Høgskolen i Tromsø (HiTø) — tilbyr nå et bredt spekter av kursalternativer. Det Praktisk-kirkelig Årsstudie på KUN tilbys som 1-årig (heltid) eller 2-årig (deltid og fleksibel) utdanning for kirkemusikere. Opp-takskravet er fullført 3-årig kirke-musikkutdanning eller tilsvarende utenlandsk utdanning, og kurset vil normalt representere det siste (fjerde) år av kantorutdanningen. Det som gjør dette kurset spesielt — og som har vekket interesse i utlandet — er at kurset er tverrfaglig, med en del undervisning felles med andre kirkelige yrkesgrupper, td. prester, diakoner og kateketer. Et vesentlig element i undervisningen er også veiledning og strukturert praksis i et prestegjeld. Dette gjør at studentene får en enestående erfaring med et reelt arbeidsforhold og en verdifull forståelse med felleskapet i den kirkelige stab, noe som kan være med på å dempe ar-

visningen, med mye bruk av multimediateknologi

- (c) at kirkemusikere i fremtiden vil kunne ta videreutdanning i fremføringspraksis i eget tempo og fra egen arbeidsplass. Sistnevnte delen av prosjektet støttes av Kompetanseutviklingsfondet, og utarbeides i felleskap med et evalueringspanel sammensatt av norske organister og kantorer.

GENERELT OM STILLINGER SOM KIRKEMUSIKK- KONSULENT

Av alle kirkelig yrkeskategoriene i et bispedømme, er kirkemusikere i flertall. Kirkemusikerne har også størst spennvidde i forhold til utdanningsnivå, og har den største

prosenten som mangler den nødvendige formelle fagkompetanse. Når kirkemusikken også omtales i ulike bispedømmeråd og sentrale kirkelige instanser som "av sentral betydning for kirkelivet" og er fastslått å være et prioriteringsområde, må fagkonsulenter for kirkemusikere prioriteres, til og med over andre yrkesspesifikke fagkonsulentstillinger f.eks. i diakoni og undervisning. Det er uforståelig at det ikke finnes en heltids kirkemusikkonsulent i hvert bispedømme. Dette bør vi arbeide for, og jeg oppfordrer alle kirkemusikere som føler behov for en kirkemusikkonsulent å ta kontakt med sitt bispedømmekontor og argumentere for dette.